Ч. 228 (14.125). Львів, середа 28. серпня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060. — 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло". Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вашингтон рішений зірвати дипльоматичні взаємини з Совітами.

ЕНЕРГІЙНА ПЕРЕСТОРОГА.

ПАРИЖ, 27. 8. ПАТ. З Вашингтону повідомляють: В тутешніх політичних колах підкреслюють, що нота Зл. Держав до СССР є чимсь більше як звичайним протестом та зредаґували її за повним одобренням през. Рузвельта. „Ню Йорк Геральд Трібюн" вказує на тон ноти, що по правді має характер ультімату. Вашинґтонські політичні кола оцінюють крок уряду Зл. Держав як енергійну пересторогу Совітів, що має на меті освідомити совітському урядові, що Зл. Держави можуть іще відкликати визнання Совітів, як що Москва не припинить діяльности 3-го інтернаціоналу на терені Зл. Держав.

Ноту прийняли прихильно теж і ті парляментаристи, що давніше гаряче заступались за визнанням СССР.

Предсідник комісії закордонних справ у палаті репрезентантів Райнольдс заявив у тій справі представникові преси таке: „Згідно з інформаціями, які я маю, уряд СССР нарушив усі свої зобовязання щодо невстрявання у внутрішні наші справи. Ті зобовязання затягнув тоді, коли навязували з ним переговори.

СТАНОВИЩЕ НІМЕЦЬКОЇ ПРЕСИ.

БЕРЛІН. 27. 8. ПАТ. Вістка про протестаційну ноту амбасадора Буліта у Москві зробила в німецьких політичних колах дуже велике враження. Ціла німецька преса на передових місцях поміщує подрібні інформації про зміст американської ноти та надає їм такі наголовки: „Літвінов не дотримав своїх приречень" („Дойче Альг. Цайтунг"), „Америка перестерігає Совіти — Вашингтон числиться з поважними наслідками" (Анґріф) і т. п.

„Берлінер Таґеблят" пише, що в американській ноті є дуже гостра пересторога. Вже в часі нарад конгресу комінтерну кілька разів повідомляли з Вашингтону про можливість зірвання взаємин між Зл. Державами і СССР.

Офіційний орган німецького міністерства закордонних справ „Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц" підкреслює незвичайно гострий тон і сформулування американської ноти та зауважує, що такий крок стосують у міжнародніх відносинах тільки тоді, коли всі інші засоби порозуміння заведуть.

ЛІТВІНОВ НЕ МАВ ПРАВА.

ПАРИЖ, 27. 8. ПАТ. Французька преса оголошує досить короткі телеграми Аваса з Москви у справі американського протесту в Москві. Щоденники самі не коментують тієї ноти й обмежуються тільки до коментарів московського кореспондента Аваса. Він твердить, що московські політичні кола відмовляють вияснень у справі того протесту. Не знати ще, чи совітський уряд відповість на ту ноту. Зрештою підкреслюють, що народній комісар закордонних справ Літвінов перебуває тепер на лікуванні в Марієнбаді. На думку кореспондента американська нота не викликала в Москві здивування. Півофіційно натякають, що ніхто не думає виступати проти уряду, що позволяє перебувати на своїм терені третьому інтернаціоналові. Ті самі кола заявляють, що „Лист ком. Літвінова підчас навязання дипльоматичних взаємин між СССР і Зл. Державами не міг відноситись до діяльности комінтерну, бо Літвінов не мав ніяких прав на те, щоб зобовязуватись заборонити або контролювати орґанізацію, на яку совітський уряд не має ніякого впливу й яка є зовсім незалежна від держави".

КОМУНІСТИЧНА АҐІТАЦІЯ В ЧЕХОСЛОВАЦЬКІМ ВІЙСЬКУ.

БРАТИСЛАВА, 27. 8. ПАТ. „Словак" обговорюючи діяльність комінтерну звертає увагу на комуністичну пропаґанду в чехословацькій армії. Чехословацькі комуністи ревно працюють, щоб здійснити московські пляни. Між ін. домагаються привернення політичних прав армії. Ця пропаґанда досягає своєї мети, про це свідчить ціла низка характеристичних подій, які запримітили в чехословацькій армії.

СССР відповість на ноту американського уряду.

ВАШИНҐТОН, 27. 8. ПАТ. У звязку зі зложенням державним департаментом протесту проти промов, які були виголошені на конґресі комінтерну в Москві, совітський амбасадор Трояновський заявив, що слова сказані в Москві не мають ніякого значіння в порівнанні з безперервною протисовітською пропаґандою, яку ведуть у Злучених Державах. Трояновський заповів, що уряд СССР відповість на ноту державного департаменту.

Напружена внутрішня ситуація на Литві.

СЕЛЯНСЬКИЙ СТРАЙК.

ПАРИЖ, 27. 8. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє з Риґи про напружене положення на терені Литви, як у Ковні, так і на провінції та в Мемелі. Селяни поважно пошкодовані господарською крізою та останніми німецькими рестрикційними розпорядками щодо литовських хліборобських продуктів, є дуже невдоволені. В околицях Маріямполя вибухнув страйк селян, що відмовляються постачати кооперативам молока. Влада зібрала поважні сили поліції, навіть війська. Перевели багато арештувань.

Коаліція опозиційних партій у Мадярщині.

БУДАПЕШТ, 27. 8. ПАТ. Провідник партії дрібних хліборобів посол Екгардт виголосив на зборах партії промову, в якій гостро накинувся проти уряду.

Провідник леґітимістів Ґріґер, відповідаючи на зазив Екгардта створити коаліцію опозиційних партій, заявив, що його партія приступить до тієї коаліції. Щоденик „А. Реґґед" повідомляє, що колишній премієр ґр. Бетлен теж наміряє створити нову політичну партію

Відпруження японсько-італійських відносин.

РИМ, 27. 8. ПАТ. В пресових італійсько-японських відносинах дійшло до деякого відпруження. Нинішні полудневі щоденники повідомляють з Токіо, що японська преса від якогось часу займає обєктивне становище щодо італійсько-абісинського спору. Незабаром до Риму приїдуть японські журналісти. Японська опінія щораз ліпше розуміє італійські інтереси, а щире сприйняття японської місії під проводом ґен. Іто італійською владою зробило в Італії якнайкраще враження.

Нова політична партія в Румунії.

БУКАРЕШТ, 27. 8. ПАТ. Нова національно-християнська партія, що повстала зі злуки аґрарної партії колишнього премієра Ґоґи з антисемітською лігою проф. Кузи, відбула свій перший партійний конґрес у Кишеневі. Проф. Куза зясував програму нової партії таким гаслом: „За Христа, короля і націю"

Поважна і далекосягла спроба.

Львів, 27. серпня 1935.

Саме тепер є найбільший розмах передвиборчої пропаґандивної акції в цілому нашому краю. До самого кінцевого виборчого акту вже недалеко, бо загальне голосування відбудеться дня 8. вересня ц. р. Ця підготовна акція до загального голосування виявляє і свої добрі і відємні сторінки. До добрих належить передовсім факт, що вся, можна сказати, наша провідна верства зрозуміла вагу теперішньої хвилини, зрозуміла істоту виборчого компромісу й уся вона в краю підтримує та активно спомагає передвиборчу підготовну працю. Це відноситься в рівній мірі як до нашої світської, так і до нашої священичої інтеліґенції. Далі до того самого ряду додатніх явищ належить і те, що навіть між противниками участи в виборах є такі, які не паралізують виборчої акції УНДО злосливо, неперебірчиво та визиваючо. Маємо на думці українських радикалів (УСРП). Треба обєктивно ствердити, що на місцях, у терені, де вони мають впливи, вони поводяться гідно, вони боронять свого неґативного становища до виборів, але не нападають, не оплюгавлюють і не безчестять тих, що працюють і пропагують у терені за виборчою участю. Видно, що в них є чесна й гідна міра оцінки положення і достойний підхід до виборчої участи й політичних поглядів свого українського політичного противника. Це свідчить про політичне вироблення та про громадський такт, який чільні радикальні діячі виявили вже в кількох виборчих округах. Найприкрішими і найбільше неперебірчивими засобами в передвиборчій акції користуються декуди наші скрайньо непримиримі і наймолодші елементи. Ця обставина належить уже до відемних явищ у цілій підготовній передвиборчій акції.

Та є ще крім того й інші поважні труднощі в цілій передвиборчій праці. До них належить у першу чергу обставина, що наше населення не привикло при парляментарних виборах до того, щоби голосувати на компромісові листи. Це на Галицькій Землі досі небувале. І тому наших виборців треба докладно освідомлювати в тому, чому є компромісові листи і чому саме на них треба голосувати. В цій справі появилася окрема виборча брошура, появилася низка летючок, але цілу справу треба ще крім того вияснювати живим словом. Всі справи виборчого компромісу треба при тому ставити ясно, чесно й отверто. Передовсім треба підкреслювати, що виборчий компроміс не є самоціллю, що він є виплином широко поставленого політичного заложення про нормалізацію польсько-українських взаємин узагалі. Далі слід підкреслювати, що на підкладі такого широкого заложення виборчий

компроміс є першим поважнішим кроком, першою спробою.

Від того, чи ця спроба вдасться — буде в великій мірі залежати дальший уклад відносин і життя, українського національного життя на нашій землі. Якщо ця спроба заведе і якщо ми при теперішніх виборчих обставинах не виберемо своєї репрезентації, перестанемо бути чинником, що може впливати корисно на поправу нашого положення. Тоді будуть про нас рішати в Польщі інші, не рахуючись зовсім ні з нашими потребами ні з національними інтересами. Коли ж буде навпаки, коли ми витримаємо цю спробу і коли вона випаде для нас корисно, себто коли при виборчому компромісі виберемо свою репрезентацію, тоді цим ми досягнемо і докажемо дуже багато. В першу чергу докажемо, що ми є зорганізованим і здисциплінованим колективом, який має право вважати себе повновартною нацією. Далі виявимо свою силу та суцільну, однородну волю, з якими все і всім треба поважно рахуватись. Словом, докажемо, що ми є чинником поважним, конструктивним і свідомим своїх цілей та завдань.

Тому в теперішньому передвиборчому часі особливо важною та відповідальною є роля нашої інтелігенції. Вона повинна посилити свою активну участь у передвиборчій, підготовній праці, повинна вірно інформувати, освідомляти, паралізувати розкладові та підривні впливи і таким чином повинна підтримати боротьбу за велику справу.

Щож до виборчого компромісу, то тут наші впливові чинники в терені повинні стати на сторожі того, щоби він був до кінця дотриманий. Дуже важною його вимогою є те, щоби виборці віддавали картки без ніяких креслень і зачеркувань, бо тільки тоді буде запорука, що голоси не будуть розбиті і що виберуть свого кандидата. В противному випадку моглиб зайти несподіванки, бо й друга сторона дісталаб вільну руку щодо способу голосування. Далі не забуваймо, що по виборах до сойму прийдуть вибори до сенату. Там теж будуть компромісові листи. В усіх трьох воєвідствах на листах будуть наші кандидати. Колиб ми не дотримали компромісу при виборах до сойму, тоді ясно, що тим ми поставилиб під знак запиту корисний для нас вислід виборів до сенату. З уваги на це допильнуймо сумлінно і чесно всіх виборчих актів і даймо наглядний доказ, що ми можемо бути гідним і певним контрагентом.

Балтик - Чорне Море.

Констанца, 25. серпня 1935.

Знову відроджується давня мрія польських королів: злучити ці моря під пануванням Великої Польщі.

Доступ до Балтійського Моря все загрожений. Лише урегульований Дністер та чорноморські пристані влекшать майбутні укладнення. Вже останні події в Данціґу вказують на такі можливости. В такому разі інтернаціоналізований канал Дністер—Чорне Море заступив би недостачі Ґдині. Провідні кола Польщі оцінили вагу цієї проблеми й відповідно приготовляють терен.

Крім офіційних заходів зблизити Румунію до пляну інтернаціоналізування Дністра польський уряд орґанізує масові прогульки, щоби позайомити свою молодь „з другим морем“. Остання прогулька 160 польських спортовців, під проводом одного полковника (правда, не вдалась, бо члени „Морської Ліґи“ закінчили свою виправу, не на власних човнах, а на винайменім румун. кораблі), а також часті відвідини стрільців та інших державних орґанізацій польської молоді вказують на постійну пропаґандивну акцію „Морської Ліґи“.

Це діло доповняє також виміна студентів. В студентських вакаційних таборах, в Ястарні та Ефорії, при вечірнім вогні, куються пляни над майбутнім державним союзом Польща—Румунія. Головним чинником буде тоді канал — Дністер.

З нагоди останнього свята Чорного Моря в Констанці посол Річипосполитої Арцішевський передав символічно королеві Карлові II. чашу з „водою Балтика“. Король вилив її на знак майбутньої злуки в Чорне Море.

Але окрім цікавих символічних обрядів існує ще невідрадна дійсність.

Закордонна політика Румунії, що спирається на версайському договорі та на союзі Малої Антанти, з поспіхом наладнала сяк-так відносини зі Совітським Союзом, щоби запевнити східні границі Румунії. Ця радикальна зміна була також конечна, щоби забезпечити північно-західне побережжя Чорного Моря, куди перед роками допливали незапрошені гості — совітські кружляки („Червона Україна“ та „Париська Комуна“). Вони перевели спокійно (на бесарабському побережі) свої „наукові“ досліди. Так пояснював цей міжнародній промах совнарком фльоти!

Щоб на Чорному Морю не вернулися такі дві тривоги, забезпечив Тітулеску своїм совітським порозумінням „вічний мир на Дністрі та на морі“.

Якраз цей мир та братання Румунії з Москвою будуть перепоною для здійснення мрії Балтик—Чорне Море. Румунсько-совітське порозуміння вияснило справу Бесарабії й тим вможливило Тітулескові свобідніше протиділати грізній ревізіоністичній пропаґанді Мадярщини на заході, а Болгарії на півдні.

В жоднім з наведених випадків не криють себе напрямні польських та румунських державних інтересів, навпаки, віддалюються в протилежні сторони: Німеччина. Франція. Відношення польського уряду до Совітів, промови польських делегатів на святі Караджі у Варні, але головним болячком т. зв. польсько-румунської приязни — це прихильне наставлення польського уряду до мадярської ревізіоністичної пропаґанди.

Є ще багато інших, що підчеркують вищенаведені твердження: А саме, після ледви затушованої справи відкликання польського посла з Букарешту — вже відкликано румунського посла Кадере. Треба ще згадати, що торговельні взаємовідносини між Польщею та Румунією майже не існують, бо польський уряд наложив на румунський товар 44 прц. митну надвишку й тим унеможливив його ввіз. Тут потерпіли також українські селяни Бесарабії та Буковини, що займаються садівництвом та виробами олійних рослин.

Оцінюючи такі „приязні“ взаємини Тітулеску волів вже невойовничу Москву, яка бодай зі своїм „протиревізіоністичним миром“ скорше відповідає румунським інтересам.

Переведення каналізації Дністра унеможливлене не тільки новим укладом міждержавних відносин, але також браком відповідного капіталу. Також фортифікаційні роботи, які ведуть большевики на березі Дністра, та 15-літній стан облоги на другому березі зовсім не сприяють умовинам міжнародньої плавби, а ще менше великодержавницьким мріям...

Плян злуки Балтику з Чорним Морем може й є умовиною велико-державности Польщі, одначе його не бажають собі Совіти, що навмисне занедбали українські чорноморські пристані; ані румуни, яких цікавить в першій мірі устя Дунаю, бо Дністер уважають тільки „столітньою границею Дакії“.

Д-р Ом. Ількович.

Пропаща сила.

(До питання про національний трудовий обовязок).

II.

НАША ТРАГЕДІЯ

Статистики нам дадуть ще один матеріял — і то незвичайно цінний — до питання т. зв. „пропащої сили“. Трапилася трагічна подія: націю свою ми пробудили до свідомого і культурного життя, а історія на другий день позбавила її культурних робітників. Прийшли чужі держави і запрягли та намагаються назавжди запрягти українську інтеліґенцію — навіть не золотими, як писав колись М. Грушевський, — а досить дешевими постронками до свого культурного воза. Вертаються старі часи: українська інтеліґенція знову стає на службу і працює для чужої культури. Ріжниця лише та, що, згідно з новими історичними обставинами, до російської та польської культури треба додати ще культуру чеську, німецьку, французьку, анґлійську, румунську.

Отже нині, в цю критичну добу, наше сучасне покоління повинно би виявити максімум орґанізаційного хисту та високої національної дисципліни. Для творення своєї культури ми повинні використати ввесь наш культурний актив. Нині всі держави та всі нації, що знаходяться в нормальному і без порівняння кращому стані, ніж ми, виявляють оце змагання, цю тенденцію — мобілізувати для держави та для нації, для загальних і окремих її завдань, кожного свого громадянина. Італія, Німеччина, Чехословаччина, Польща, Совітська Росія і т. д. — зі своїми військовими, напіввійськовими, спортовими, робітничими, шкільними, самаритянськими, культурними й іншими формаціями — це ніщо інше, як плянова мобілізація усіх верстов та станів суспільства на службу державним інтересам — і не тільки військовим, але соціяльним, культурним, виховним і т. ін.

Десятий зїзд російської комуністичної партії ще у 1926. році приняв, наприклад, таку резолюцію щодо трудової мобілізації своїх членів. „Перше: комуністична ячейка ставить на належну височінь обрахунок усіх своїх членів, неослабно наглядаючи, щоби ніодин член ячейки не залишався без роботи. Друге: ячейка провадить найточніший нагляд, щоби сили комуністів були використані для совітської роботи доцільно й найбільш продуктивно“.

Під цим оглядом наші культурно-національні сили це розсипане ріща. Вже і без статистики добре бачимо, як безплянново й негосподарно ми поводимося в своєму національному хазяйстві. Наші культурні сили розсипані по цілому світі. Скільки їх, чим живуть, що роблять і чи роблять щось для української національної справи — ніхто цього не знає і цим не цікавиться. Припадкові льокальні товариства, напр. інжинірів, лікарів тощо, обрахунку, на жаль, не ведуть. При такому стані кожна наша одиниця здана на саму себе; без звязку з центрами, вона поводиться й живе „як може“. Одні намагаються через пресу підтримувати бодай пасивний звязок з українським національним життям. Інші (більшість) — через байдужість, (що офіційно зветься „матеріяльними трудностями“) преси не передплачують. Звідси починається відхід від національного життя. Не маючи вищих потреб, людина заступає їх картами, шахами, обертаючись в „обивателя“. Знайомства та одружіння на чужині створюють сприятливий ґрунт для денаціоналізації. І так, за кілька років, людина поволі відпадає і... пропадає.

ХТО ВИНЕН?

Хтож у всьому цьому завинив? Передусім, звичайно, самі одиниці. Цеж не прості, неосвічені люди, з обмеженими духовими засобами, майже ніякими матеріяльними та з слабою відпружністю антиденаціоналізаційною. І хоча, як скаржились постійно російські герої, „оточення заїдає“, всеж ми маємо немало твердих, принципових одиниць, яким не шкодить самота серед чужого моря: вони живуть у найтіснішому контакті з усіма українськими центрами, дістають часописи, читають, пишуть, одним словом працюють на національному полі.

Але інше питання — чи не причиняється й сама організація нашого національного життя до цього сумного стану наших інтеліґентних сил, — духової розпорошености, національної безплідности, обивательщини, а навіть денаціоналізації.

Треба ствердити, що так.

Доцьогочасне українське національне життя так побудоване, що ми й не маємо якоїсь інституції чи орґанізації, що вважала би за свій обовязок тримати постійний звязок з кожною культурною чи скажемо інакше, національно-цінною одиницею.

Правда, є в нас осередки з більшими чи меншими політичними претенсіями, з більшим чи меншим обсягом ділання, осередки, що претен-

дують на національне „провідництво“, але цієї, ми би сказали, основної роботи вони не роблять. Вони, можливо, навіть захоплені тією працею, яку самі безпосередньо переводять, при помочі 5—10 осіб, — але у нас нема тієї свідомости, що головне завдання таких провідних осередків — притягти до праці ширші кола суспільства. У нас ці осередки стогнуть від навалу праці, не справляються з нею і в сотій частині, але цілком ніби не бачать, що довкола них є люди, яких теж можна було би і слід було би притягти до роботи. У нас ці маленькі осередки навіть дуже люблять нарікати, що ось, мовляв, ніхто не хоче їм допомогти, а, з другого боку, вони самі цієї помочі уникають, бо тоді вони вже не були би такі „патріоти“, такі „труженики“ і т. д.

Словом, свідомо і несвідомо нашому національному життю завдамо удари і шкоди. У нас культурна, часто й заслужена, часто й цінна одиниця, а найчастіше молода й недосвідчена, — може роками сидіти десь у кутку на провінції, а часто й тут таки, перед очима, — але її абсолютно нікому не потрібно, ніхто нею не цікавиться, — вона може жити чи вмерти, провадити ширшу національну працю чи — ніякої, поступати наперед — чи під усіма оглядами деґрадувати, — нікого це не обходить. Коротко кажучи, — стан повної негосподарности, частина отари без пастуха, вільного степу.

І цей стан у нас тим дивніший, що ми, як нація недержавна, повинні би доводитися зовсім інакше. Бо в державі кожний громадянин, уже самим фактом проживання у ній, служить своїй батьківщині: так чи інакше — як урядовець, вояк, купець, інтеліґентний працьовник. — і всеж держава, особливо сучасна, сягає до свого громадянина й *поза його урядовою функцією*, намагаючись використати ще додатково всі його здібності як педагоґа, агітатора, артиста, спортовця і т. ін. У нас-же дарма, що український громадянин всюди офіційно працює для чужої держави і часто навіть ця його праця обєктивно шкодить українському ділу, ми в той самий час не цікавимось його можливою *позаурядовою працею*, яку він міг би якраз присвятити на користь своєї нації.

І в той час, коли нині майже всі держави, а між ними найбезпечніша нам, всіх притягають до роботи і стежать, щоби та робота „була організована доцільно та продуктивно“, — ми лічим таким не турбуємось. Треба ще додати, що в останньому часі цей контакт держави із своїм громадянином надзвичайно удосконалений технічно: через радіо держава нині кермує майже що щоденним життям своїх підданих; в окремих випадках це набирає характеру просто таки диригування. Геббельс через радіо сповіщає Німеччині про смерть Гінденбурґа. Після цього він дає пів години для роздумування над цією подією. За пів години ціла держава знову при радіоапаратах і дістає вже накази нової влади! Підчас Гінденбурґових похоронів радіо оповіщає для 60 мільйонів німецьких громадян хвилину мовчанки. Подумайте лише, які існують можливости кермувати нацією і як ми виглядаємо супроти цієї техніки, не маючи не тільки радія, але не знаючи фактично ні своїх найпотрібніших громадян, ні їх адрес і роками не маючи з ними ніякого звязку. Це значить, що в той час, коли в потрібний момент інші будуть гонити експресами й летіти літаками, ми знову будемо тягнутися волами...

Перспективи для нації убивчі...

Віктор Приходько.

(Далі буде.)

Ще про ганебний документ.

Голос б. талерґофця про „меморіял“ на оборону Нар. Дому перед українцями.

I.

В ч. 202. „Діла“ з дня 1. ц. м. прочитав я під заг. „Як москвофіли „борються“ за „Народний Дім“ сензаційну вістку, що львівські москвофільські менери видали друком по польськи „меморіял“ на оборону (!) „Народного Дому“. Хоч у „Ділі“ наведено кілька „пікантних“ виняткiв з того меморіялу та щодо правдивости перекладу тих місць не мав я найменшого сумніву, все таки мною володіла непереможна цікавість прочитати конче оригінал того „славного“ меморіялу. І цікавість свою я заспокоїв.

Я прочитав аж двічі той „меморіял“. Читав — і очам своїм не вірив, що львівський гурток моїх б. „сопартійників“ і терезінських та талерґофських „созаточників“ упав так низько! Бо тільки людина морально зовсім упавша могла дати свій підпис під ту гидоту, яку виллив котрийсь з львівських менерів зі своєї убогої голови в тім меморіялі! Читаєш той меморіял і з дива не сходиш, що щось таке ще можливе... Та редакторів меморіялу оправдує хіба лиш одна добре знана всім пословиця, а саме, що „собака є найбільше куслива тоді, коли має вже здихати“...

Та „особисто“ можна вкінці кожному робити, що кому хочеться: вільному воля. Але втягати в неґідну, невідповідну і компромітуючу „акцію“, затіяну невідповідальними одиницями — старі, поважні установи, це вже дійсно верх цинізму.

II.

На першім вогонь — на першім, чільнім місці під тим момеріялом підписаний **Ставропиґійський Інститут у Львові**. То велика, стара і славна фірма! Старе брацтво церковне.

То правда, що сеньор Ставр. Інституту заступає той Інститут назовні. Але хіба в його статуті нема постанови, що сеньор брацтва може іменем Інституту підписувати меморіяли доносицького характеру. Такої підлоти в статуті брацтва з цілою певністю нема, як нема й того, що члени Ставр. Інституту, члени брацтва, мають „фірмово“ підписувати та піддержувати роздор і ненависть у народі, лиш через свої заскорузлі, перестарілі і нині вже неактуальні, вузкопартійні (заґумінкові) переконання.

Дальше можу сказати, що сеньор Гулла не мав і не дістане однодушної апробати всіх членів Ставр. Інституту на свій „виступ“ у меморіялі, бо хіба не всі ще члени того славного брацтва попадали на голову — брати корпоративну участь у гидкій і нікчемній денунціяції, від котрої просто лупається лице!

III.

Другим „фірмантом“ того меморіялу зробили „научно-литературное общество“: **„Галицко Русская Матица“**. (Довгий титул, але короткий вік! — Прим. складача).

Дивні люди, ті ініціятори меморіялу: навіть покійникам не дають спокою! Таж та „Матица“ вже більше як пів століття лежить у гробі! В додатку, бідняга умерла „безпотомно“ і не залишила ніякого „завіщання“. „Спадкова маса“ по ній ще й до нині не переведена та й не знати, коли буде переведена. А тут патріоти під знаку „Р. С. О.“ стали на могилі небіжечки та кричать: „Ану, „Матица“, вставай боронити „Народний Дім“! Бо як ти його не оборониш, то ми певно таки ні“...

І під таким смішним, дитинячим закликом кладуть підпис поважної людини, проф. університету о. д-ра Тита Мишковського. То ще більше, ніж „дерзость“...

IV.

Третє чергове місце на тім меморіялі заняв підпис **„Общества ім. М. Качковського“** у Львові. Це товариство заснував та був його першим

Д-Р РОМАН ГОЦЬКИЙ. б)

ПРИРОДНА РОЛЯ ЖІНКИ.

Психольоґічний нарис.

У цій схемі чоловік і жінка не порушуються в тім самім суспільним кадрі (відділі). Вони виконують свої окремі функції, що цілком доповнюють себе. Він, головним чином, приділений до громадсько-державного кадру, вона до родинного. Чоловік по суті супроти людей громадянин — у найширшім розумінні цього слова — дарма, що він може бути за ніжного дружину й батька в своїм сумлінні й у своїм родиннім житті. Він, завдяки своїй професійній і інтелектуальній діяльності, творчий складник, що може побільшити культурну спадщину людської громади; він досі — справжній чинник функцій суспільства, що організують націю та державу. Зате жінка по суті дружина й мати, дарма, що в неї може бути хист до науков.их, мистецьких, політичних читань. Вона творець родинної та товариської атмосфери і завдяки своїй принаді та виховній праці на добро дітям, інший чинник у суспільстві, не менше плодотворний. Саме в родиннім формуванні можуть люди черпати неоднї складники своєї оригінальної особовости. Моноґамічна любов, — головний корінь такої суспільної організації.

Ця схема відповідає психольоґічній схемі більшости західно-европейських людей, себто вона становить психічну норму, що її можна вважати за „нормальну“ з психіятричного становища. Свідоме й несвідоме духове життя людини потверджує ріжницю полів. Найбільше розвинена функція свідомого психічного життя жінки — це почування. Почування жінки можуть бути позитивні, себто вони можуть творити етичні й естетичні цінності. Саме творчість жінки проявляється більше в житті, ніж у творах науки, мистецтва, красного письменства і т. ін.; вона проявляється не тільки в біольоґічній функції як матері, але також у формуванні життя взагалі, в ролі дружини чоловіка, в чинности виховниці дитини, господині дому тощо. Завдяки своїм почуванням сприяє жінка також життю суспільства. Але в цьому випадку вони не можуть бути глибокі, бо інакше спричинюють у другого пристрасть, а вона зрушує життя й добро товариства. Не глибокі а скоріше екстенсивні почування мають добру прикмету принади й гарної форми. Вони ширять естетичну, погідну атмосферу. До формування життя треба прирахувати, головним чином, формування особистих відносин і тут поле діяльности жіночої творчої снаги. Цікаво, що саме в драматичнім мистецтві жінка, як артистка театру, фільми, рівноварта творчо з чоловіком.

Творчість жінки в її властивій ділянці, себто в особистих відносинах є менше твориво духа в розумінні льоґосу, а скоріше твориво почування зараз із інтуїцією або враженням. Льоґос може шкодити особистим відносинам через те, що він як інтелект вступає на місце почування й втручаючись в особисті відносини їх утруднює або унеможливлює. Трапляється нам часто, що замість чуттєво охопити ситуацію або іншу людину, думаємо щось про неї і це заступає нам духову реакцію, на дану подію: ці думки можуть бути дуже слушні й розумні, але нічого не творять, бо вони тільки обєктивно-річево слушні. Таке становище до світа субєктивно фальшиве, бо не пізнання або обєктивність, але безпосереднє відчуття може в даним моменті допомогти людині, з якою живемо та людським відносинам.

Іноді дивно, що люди не можуть второпати, що в деяких моментах пізнання, розум, річевість не до речі. Це пояснюється тим, що чоловічий рід вважаємо само собою за повноварітий, що перевищує жіночий, отже думаємо, що чоловічо-річевий підхід до справ у всякім разі цінніший, ніж жіночо-особистий.

„Система Тейльора“ модерного культурного життя навряд чи дозволяє на досить гармонійне виявлювання всіх психічних функцій тому, що майже всі люди мусять жити односторонньо. У свідомім житті переважає в чоловіка льоґос або щонайменше його вважаємо за ідеал, а в жінки почування. Свідоме духове життя це тільки один відрізок із „психи“. Поза свідомістю існують також великі духові ділянки, що їх обхоплюємо назвою „несвідоме“. Існування несвідомого духового життя виказали Жане, Флюрноа, Браєр, Фройд, Юнґ і інші дослідники. Що криє в собі „несвідоме“? Воно обіймає всі надбання особистого буття, отже забуте, побажання, спогади, мрії, що їх приганяли із свідомости потреби реального життя; крім цього в „несвідомім“ існує в надмірі те, що бракує в свідомости, отже в чоловіка жіночі властивості (почування), в жінки чоловічі властивості (льоґос). Типічна жінка має в несвідомім духовім житті чоловічі властивості (льоґос) або скажім за Юнґом „чоловічий принцип“, а типічний чоловік має в несвідомім житті духові жіночі властивості (почування), „жіночий принцип“. Отже „чоловічий принцип“ це чоловіча природа в несвідомім духовім житті жінки.

(Покінчення буде).

головою, а заразом і душею, незабутній просвітитель Галицької Землі Іван Наумович. Він цікавився тим товариством та засилював його своїми, ще й нині актуальними чудовими творами.

Основник вставив у фундамент своєї дитини самі благородні цілі. §. 1. статуту товариства каже: „Т-во ім. М. Качковського визначило собі задачу: розширення наук, обичайности, трудолюбія, тверезости й ощадности, громадянської свідомости і **всяких чеснот** між руським народом в Австрії.

Ублагороднити душу людини наукою! І він, той просвітитель, дійсно ублагороднив її своєю неоціненою „Наукою", що її писав для свого рідного народу в Галичині. Він своєю „Наукою" старався виполоти з душі людини всі злі прикмети та навички, в тім числі також підлоту й лизунство, злобу, ненависть і всяке доношицтво. (Див. „Посланіе" Наумовича з першій книжечці Т-ва Качковського з 1875. р. „С Богом" на стор. 81, де він каже: „Русине встидайся кождого рабского діла. **Не льстися і не лижися нікому, бо то погань!**" А в другім місці каже: **„Лож і лесть то найпоганійші свійства чоловіка").**

Хто читав твори Наумовича, той знає найліпше, що ті твори оперті головно на Святім Письмі та що він був ревним голосителем Христової науки. А теперішня управа Т-ва Качковського, тої духової дитини Наумовича, підписала також іменем того товариства легкою рукою отой плюгавий меморіял. Підписала, не заглянувши навіть до заповіту Наумовича, до написаного ним статуту, що його повинна і сама придержуватись і сіяти його постанови в народі!

Боже Великий! — Якби Ти допустив чудо і випустив Наумовича хоч на пів дня на цей світ, то він певно впав би до свого товариства з буком в руках та порозганяв би з нього людей злоби, неправди, лести, людей, що замість ходити дорогою правди, витиченою власне Іваном Наумовичем, пустились на манівці і ходять „путями нечистивих". Він, той праведник, прогнав би зі свого товариства людей, що замість продовжувати його науку взаїмної згоди й любови, сіють свідомо в народі роздори і сварні. Наумович всіх їх вигнав би зі свого товариства так, як Христос Спаситель вигнав перекупнів з єрусалимського храму.

Бачучи на тім меморіялі підпис дир. Я. Вербицького, як голови Головної Управи Т-ва Качковського і М. Цебриського, як секретаря, я страшенно дивуюсь. Я не можу зрозуміти, як міг датися так „набрати" такий знаний, поважаний і заслужений громадянин, як дир. Вербицький, а також спокійний та все зрівноважений Цебриський, якимсь закукурікам і дітвакам. Підпис Т-ва Качковського під тим меморіялом — це профанація памяти Наумовича теперішньою Головною Управою його Т-ва.

У фості підписів на тім меморіялі найшов своє місце **„Ревізійний Союз Русских Кооператив"** у Львові (Р. С. Р. К.). Читаєш — назва дуже шумна, ще шумніші його фірманти — бо аж два директори, Корнель Ганасевич і Юрій Плешкевич. Зате сама установа дуже сумна, а ще сумніша її діяльність! Здається, що вже недалекий час, коли напис тої установи зміниться; лишиться лиш „Ревізійний Союз", а зовсім зникнуть „русскі кооперативи". Бо до того всьо йде: одні кооперативи падуть (а нові не повстають), другі утікають до українців (і назад не вертаються), а треті директори самі з „Союзу" викидають, як непотрібний баласт.

Р. С. Р. К., а радше його директори, замість пильнувати свого ремесла та вести нагляд над кооперативами, ведуть іншу, „вищу політику", зпоза котрої усміхався їм посольський мандат. Всі дороги ведуть до Риму; всякими дорогами доходили колись до посольських фотелів; але дорогою, що веде через останній меморіял, під котрим причепив і свій підпис „Ревіз. Союз Русских Кооператив" ніхто з його директорів до посольського мандату не дійде. А зрештою вже були колись раз такі два посли, що й до нині ніхто не знає, від кого вони були та кого заступали: Тому урядові чинники рішили, що вже більше таких трабантів не потребують. **Der Mohr hat seine Schuldigkeit getan...**

VI.

По підписах на тім меморіялі **„najdzielniejszych przedstawicieli ruskiej społeczności"** а потім обговорених саме установ, ініціятори меморіялу додали якби для декорації, 42 підписи членів „Народного Дому". Що правда, нема там написано, що ті 42 члени апробували текст меморіялу. А якби й апробували, то також не вистарчає, бо з того самого меморіялу виходить, що тих членів є ще 150. Отже не знаєм, якої думки є решта, себто 108 членів (між котрими, здається, є також і українці). Також ніхто того не є певний, що й ті 42 члени поклали свідомо власноручно свої підписи на тім ганебнім документі. Бож трудно допустити, щоб отакий старушок, 90-літній о. Генрик Полянський, їхав зі Самбора до Львова підписувати той „важний та славний" меморіял. Те саме можна би сказати і про о. Олександра Гелітовича із Косова і про інших, старших віком, котрі приїздять до Львова тільки на якісь дуже важні зїзди. Також не можемо повірити, щоб під оте плюгавство дали свої підписи такі люди, як о. Яросевич Микола, о. Білинкевич Іван, дир. Яськів Іван, дир. Павенцький Антін, д-р Зінд Юліян і багато інших.

Але папір терпеливий, а підписані на меморіялі, 42 члени „Народного Дому" всі вже, Богу дякувати, повнолітки.

—o—

На закінчення скажу хіба, що ініціятори і редактори меморіялу здали в відзначенням іспит зрілости: дня 22. липня ц. р. меморіялом писемний, а дня 2. серпня ц. р. перед зїздом, що відбувся за їх почином — устний.

Маютъ тепер спокій.

Львів, 14. VIII. 1935.

Н. І. Островський.

Податкові полекші для селян.

Міністер скарбу видав обіжник у справі податкових полекш для власників рільних господарств.

Обіжник згадує залеглости власників рільних господарств, які не заплатили податків: 1) ґрунтового, 2) доходового з кризовим і самоуправним додатком в цілости, якщо рільне господарство є головним джерелом доходу платника; 3) маєткового, 4) надзвичайної маєткової данини першої континґентової ґрупи.

Обіжник торкається залеглостей державних податків і всіх інших державно-правних належитостей як самоуправні данини (нпр. дорогові оплати), оплати до суспільних обезпечень, обезпеченеві премії від вогню і т. д., які стягають скарбові уряди від власників рільних господарств.

Обіжник наказує припинити екзекуції згаданих залеглостей до 15. жовтня ц. р. Скарбові уряди припинять негайно екзекуції за податкові залеглости і нові екзекуційні внески аж до 15. жовтня ц. р.

Припинені екзекуції вестимуть далі скарбові уряди по 15. жовтня ц. р.

Постанови цього обіжника не торкаються платників лихої волі і платників, які відтягаються з плаченням податків і платять належності тільки тоді, як проти них ведеться екзекуція. Проти таких платників вестимуть скарбові уряди далі екзекуцію.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

У СПРАВІ КАНДИДАТУРИ З ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНИ.

Від Повітового Комітету УНДО в Теребовлі дістаємо до опублікування таку заяву:

„У „Ділі" з дня 17 VIII. 1935. р. появився допис п. з. „Докотився", звернений проти члена Повітового Комітету УНДО в Теребовлі, емер. проф. Павла Чайківського. Повітовий Комітет УНДО в Теребовлі цим заявляє, що про кандидатуру проф. Павла Чайківського за посла офіційно нічого не знав, такої кандидатури ніколи не одобрював, з його останнім виступом на виборчій колеґії в Бучачі, якщо він правдивий, не солідаризується, а навпаки вважає його зломанням орґанізаційної карности та одночасно заявляє, що по прослідженні цієї справи поробить супроти нього належні висновки". Підписали: *Д-р А. Заплітний і о. Ст. Мохнацький.*

Анґлія боїться війни.

БРИТІЙСЬКА ІНТЕРВЕНЦІЯ НОВОЮ СВІТОВОЮ ВІЙНОЮ.

СІДНЕЙ, 27. 8. ПАТ. Австралійський віцепреміер Юз заявив учора, що британська інтервенція в італійсько-абісинськім спорі спричинилаб напевно нову світову війну. Намагаючись застосувати з власної ініціятиви такі санкції як господарська бльокада або замкнення Суеського каналу, Анґлія моглаб підважити основи істнування цілої британської імперії, бо коли почислити тепер усі морські й летунські британські сили, то важко бути певним, що В. Британія вийде переможно з конфлікту. Якщо навіть і перемоглаб, то війна так її ослабилаб, що імперія моглаб статись добичею більш підприємчивих націй як Італія. Бо треба зважити, що престіж В. Британії та її сила булиб поважно захитані, може навіть назавжди.

В. БРИТАНІЯ БОРОНИТИМЕ СВОЇХ ІНТЕРЕСІВ

ЛЬОНДОН, 27. 8. ПАТ. „Дейлі Телеграф" так зясовує британське становище: Британський уряд признає потребу територіяльної експансії для Італії та потребу добути джерел сирівців, але В. Британія протиставиться осягненню тієї мети при помочі військового підбою. В. Британія хоче відновити міжнародні переговори, щоб заспокоїти італійські домагання, але Італія мусить зрезиґнувати з наміру підбою Абісинії. Тоді Італія моглаб числити на фінансову поміч В. Британії і Франції.

Якщо Мусоліні рішиться на збройну розвязку, В. Британія видасть такі розпорядки, які будуть конечні для оборони її власних обшарів і інтересів. Так треба розуміти голоси про застосування незвичайних засобів осторожности.

ПЕРЕД ВІЙНОЮ.

НЕАПОЛЬ, 27. 8. ПАТ. Корабель „Назаріо Савро" відплив до Массауи з 80 старшинами і 1400 вояками. На покладі є теж ґен. Деллє Рокка, що їде як доброволець до Сомалі. Вчора відплив корабель „Ірканія", що забрав бомбардувальні розвідчі літаки. Два кораблі відпливуть нині три завтра.

Російська преса про виселення Отмара.

„Возрожденіе", орґан російських еміґрантів пише так про висилку з СССР московського кореспондента „Ґазети Польской" п. Отмара:

„П. Отмар — це перший журналіст, якого насильно усувають з СССР. У вересні 1932. р. голосною була на цілий світ справа висилки анґлійської журналістки міс Реї Клейман, яка описала голодний бунт в Іваново-Вознесенську і добилась уже на Соловки, але там її арештували і відставили до Кеми. Ще давніше, в листопаді 1929. р. большевики ганебно посварились з П. Шефером, кореспондентом „Берлінер Таґеблят-у", якого вважали довгі роки найкращим знавцем відносин у СССР. Він умів обєднати в своїх дописах „досягнення" большевиків з тонкою іронією і ключками анекдотів. Большевики скористали з поїздки Шефера до Німеччини на відпустку і опісля не дали йому візи на поворот до Москви. Зрештою, большевики не обмежуються до висилки небажаних їм кореспондентів і строгої цензури їхніх дописів та телеграм. Вони намагаються показати кореспондентам тільки те, що потрібне большевицькому урядові і не допускають чужинних кореспондентів до тих місцевостей, де можна побачити совітський хаос.

—o—

Анґлійська позичка для Китаю.

ШАНГАЙ, 27. 8. ПАТ. Ґрупа анґлійських фінансістів дала копальням вугілля в Китаю позичку 10 мільйонів долярів. За позичку ґарантує міністерство торговлі і промислу, вона заґіпотекована на копальнях. Капітал позичили на 6 до 8 відсотків на 30 літ.

Спростування.

I.

До Відповідального Редактора „Діла"
п. Олександра Костика у Львові.

Львів, дня 24. серпня 1935.

На підставі § 19. пресового закону прошу помістити в найближчому числі „Діла" слідуюче спростування у звязку зі статтею п. з. „Неоправданий і незрозумілий виступ нашого жіноцтва". („Діло" ч. 222. з 21. серпня 1935. р.):

Неправдою є, що я „на Народньому Комітеті 6. липня цілковито підтримала теперішню політику партійного проводу і голосувала за участю у виборах".

Натомісць правдою є, що на Народньому Комітеті в дні 6. липня я, забираючи в дискусії слово, домагалася *всупереч теперішній політиці партійного проводу* ясного поставлення справи виборів і умовин виборчого компромісу, конкретизуючи рівночасно межі, поза які виборчий компроміс не сміє йти. Правдою також є, що як таку межу я подала передовсім: *вдержання повної автономії у визначуванні кандидатур*. Правдою також є, що це становище покривається вповні зі становищем, яке до справи виборів заняло українське жіноцтво.

Мілена Рудницька.

II.

До відповідального Редактора „Діла"
п. Олександра Костика у Львові.

Львів, дня 24. серпня 1935.

На підставі § 19. пресового закону просимо помістити у найближчому числі „Діла" слідуюче спростування в звязку зі статтею під наголовком „Неоправданий і незрозумілий виступ нашого жіноцтва" („Діло" ч. 222. з 21-го серпня 1935. р.).

Неправдою є. що „зорганізоване жіноцтво вислало окрему делеґацію до Підлютого, до Митрополита Андрія, щоби Він окремим листом, адресованим до міністра внутрішніх справ п. М. Косцялковського. підтримав кандидатуру п. Мілени Рудницької".

Зате правдою є, що українське жіноцтво вислало до Митрополита Андрія в дні 26-го липня п. р. делеґацію в особах обох підписаних для зложення Йому побажань з нагоди Його 70-літнього ювилею. Правдою є теж, що в часі авдієнції зійшла розмова на вибори та на кандидатуру пані Мілени Рудницької, одначе підписані не були. ані не є уповноважені Митрополитом подавати перебіг розмови до прилюдного відома.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ „СОЮЗУ УКРАЇНОК":
Олена Шепарович. *Марія Ляхович Біляк.*

ВІД РЕДАКЦІЇ:

Ad II). У нашій статті ми не писали про ціль про те, як хто промовляв на Народньому Комітеті дня 6. липня, але про те. як тоді голосували і що рішили всі учасники наради. А між тими, що рішали й однодушно голосували була й пані авторка спростування.

Ad I). Зазначуємо, що в статті не писали ми і завдання авдієнції обох підписаних під спростуванням пань у о. Митрополита дня 26. липня. Ми писали тільки про те, що репрезентанти УНДО довідались кілька днів пізніше від самого о. Митрополита, а саме в день 70-літнього ювилею о. Митрополита, про заходи в справі жіночої кандидатури. Вони не лише про ці заходи довідалися, але й просили о. Митрополита від себе прохання інших жінок підтримати. Хто із жінок у цій справі інтервеніював — того представники УНДО від о. Митрополита не довідались і про те не писали.

Втрати збіжевого монополю

Чехословацький збіжевий монополь потерпів втрати у висоті 93 міліонів ч. к. з причини спадку цін при продажі млинам збіжа з торічних запасів. Коло 50 міл. цього дефіциту має покрити держава, а решта має обтяжити рільників шляхом спеціяльної монопольної данини при викупні цьогорічного збіжа. Крім того збіжевий монополь утратив багато через те, що по шпихлірах згнило чимало збіжа наслідком невмілого замаґазинування.

Большевики в одностроях.

Спеціяльна комісія, складена президією центральним виконним комітетом комуністичної партії, виладила фасон, краску і крій уніформу, що буде обовязковий для всіх урядовців службовців державних і суспільних організацій. Для багатьох установ однострій вже устійнений, але ношення не введено в життя. наслідком „недбальства керманичів" цих установ, які про ці однострої не подбали. Комісія рішила, що нова ноша буде обовязкова від 1. січня нового року.

Ліквідація москвофільської кандидатури.

„Русскій Голос" оголосив, що польсько-український виборчий компроміс відобрав його сторонникам змогу перевести своїх кандидатів на послів, а одинокий його кандидат у 52-ій окрузі (Золочів), Іван Миськів, знайшовся на четвертому місці листи кандидатів наслідком чого „Рускій Виборчий Комітет" відкликав кандидатуру Миськова і зліквідувався.

Як відбулись вибори делеґатів до воєвідської колеґії в Тернополі.

В неділю 25. серпня ц. р. відбулися в Тернополі вибори делеґатів до воєвідської виборчої колеґії, що в неділю 15. вересня ц. р. на свому зібранні в Тернополі має вибрати трьох сенаторів з тернопільського воєвідства. Місто Тернопіль поділено на шість обводів, з яких кожний вибрав одного делеґата. Фреквенція виборців була значна — около 75 відсотків. На основі компромісу вибрано делеґатами трьох поляків. одного жидасіоніста і одного українця — а саме адвоката д-ра *Степана Барана*, теперішнього чолового кандидата на посла з чортківської округи.

ОСТАНКИ ПАНСЛАВІЗМУ.

Букарешт, 23. серпня.

Під цим наголовком займається букарештенський щоденник „Лупта" відносинами між Чехословаччиною та Польщею. Він твердить. що перестарілий ідеал панславізму вже за слабий, щоби вплинути на міждержавні зносини славянських держав.

Меншости в цих державах (автор статті Крістуряну рахує в Польщі лише 4 і пів міліона українців) унеможливлюють здійснення панславістичних мрій. Коли всеж таки епіґони панславізму стараються його оживити, то це вдається їм лише у рямцях протимадярських та протинімецьких виступів. Зрештою панславізм, гасло минулих століть, зійшло на історичну реліквію — без реального змісту.

До цих оправданих виводів додає румунський журналіст одну дивну думку. А саме „виясняє", що причиною напружених відносин між Чехословаччиною та Польщею є український рух („мішкарея украіняна"), який сильно розвинувся у Празі. Мовляв, щорічно вимандровують туди сотні українських студентів та шкільної молоді (?!).

Свою статтю закінчує Крістуряну (мабуть жид) таким запитом: „Чи можна закинути Чехословаччині демократизм та гостинність?"

Якась частина румунської столичної преси слідкує в останнім часі за українськими справами. Правда, це зацікавлення виявлюється часто доносами на українську ірреденту (!), але чи можна дивуватись часописам, що їх кормить міжнародній жидівський капітал? А до цих часописів належить і „Лупта"

(О—ко.)

З природи й техніки.

ВОДЯНЕ ПИТАННЯ В АБІСИНСЬКІМ КОНФЛІКТІ.

Головною журбою Риму є сьогодні справа постачання води для сотеньтисяч італійських жовнірів. В гарячій області східної Африки вода є найціннішим напитком, а особливо тоді, коли війна з Абісинією має тревати місяцями. Усі дотеперішні проекти, що передбачували постачання величезних мас води з матірнього краю, з Італії, невдатні з тої причини, що віддаль з Еритреї до Італії завелика та що Італія має за мало кораблів з танками на воду. Навіть ті кораблі, які тепер Італія має, при транспортах води, вже дуже перестарілі. З цього приводу італійці почали думати над тим, якби то набирати води із самих кольоній. Поки що постановили закласти у смузі, що межує з Абісинією, велику мережу водопроводів. Воду будуть транспортувати у спеціяльних автомобілях, яких танки змістять по 2000 літрів. Число цих автомобілів має побільшитись до 200, хоч сьогодні їх ще дуже мало. В містах Массауа та Асмара в Еритреї, де збираються головні сили італійських військ, вибудують велетенські збірники води. Один з цих збірників будують уже в Асмарі. Змістить він 5 тисяч шестистінних метрів води.

Ціла ця проблема вимагає навіть в очах італійців незвичайних зусиль від відповідальних керманичів військових операцій в італійських східно-африканських кольоніях. Якщо взяти під увагу ще й той короткий час, який ці керманичі мають перед собою, то вимоги до них майже ґіґантичні. Перш усього слід очистити в згаданих околицях усі криниці. Дальше треба побудувати при головних шляхах нові криниці та цистерни. Водопроводи в Массауа та Асмарі вимагають побільшення та уліпшення. Тому, що тамошня вода на великих просторах непридатна до пиття, треба всюди побудувати дестилятори.

Коли тільки приїхали перші військові транспорти італійці запримітили, які величезні трудноші треба побороти, щоби водяну проблему розвязати успішно. В наукових італійських лябораторіях працюють горячково над винаходом найшвидчої та найліпшої методи, як позбавити морську воду соли, щоби можна її пити. Одначе всі ці засоби не вистарчають мабуть на те, щоби вдержати сотні тисяч війська здібними до бою протягом місяців в областях, де нема зовсім води.

ЩЕ ПРО ВАЖКУ Й ЛЕГКУ ВОДУ.

Звичайна вода має завсіди незначну кількість води, що складається м. і. з водня, якого атомовий тягар рівний 2. Ця вода називається важкою водою, щоб можна було її відріжнити від легкої води. якої водень має атомовий тягар рівний 1. Отже звичайно вода складається з легкої і важкої води. Вже більш як рік витворюють важку воду у фабриках. Залежно від концентрації та кількости цієї важкої води ціна її рівняється від 70 сотиків до 14 золотих за один ґрам. Напр. одна норвеська фабрика продає важку воду по 5 тисяч корон за 1 кільоґрам. Та сама фірма хоче продукувати легку воду по 1000 корон за один кільоґрам. Цієї води потрібно, розуміється, тільки для наукових цілей.

МАРТЕЛЕВА ПРОПАСТЬ.

У Піренеях на французько-еспанській границі відкрив французький дослідник **Кастре** дуже глибоку печеру. А саме він старався дослідити одну гірську ріку, яка негайно зникала під горою на висоті 2200 метрів, щоби відтак показатись вже 500 метрів нижче і то на 3 кільометри дальше від місця, де вона ховалась.

Кастретові вдалось вузеньким отвором пролізти туди, куди зникала вода. Тут побачив він під собою глибоку пропасть. Кастре зацікавився цією пропастю і казав спустити себе враз із своєю жінкою та двома шахтарами при помочі линв, довгих на 140 метрів. Одначе й тепер пропасті не видно було кінця. Спустившись на линві, довгій на 225 метрів Кастре ще не запримітив дна пропасти. Одначе мусів чимскоріше вертатись через змучення та низьку температуру води, яка гнала стрімголов цією пропастю.

Другим разом хотів Кастре зайти до пропасти з того боку, де вода ріки знов показується на денне світло. Посунувшись на один км. проти бігу води натрапив Кастре на широку, підземну печеру, яка ціла була прикрашена прегарними кришталами ґіпсу. На думку Кастре — та це найгарніші кришталі ґіпсу, які він у своєму житті бачив. Ця пречудна печера тягнеться яких 600 метрів. Ідучи дальше, Кастре натрапив по черзі на 7 водопадів цієї річки. Перебривши й ці водопади після кількакратних недобровільних купелів Кастре дійшов до дна пропасти, яку оглядав передтим, висячи на линві. Одначе не міг посуватись дальше вгору і завернув.

Докладні поміри виказали, що пропасть глибока на 482 метрів. Є це пята з черги найглибших природних пропастей на землі після 4 італійських пропастей: Претя (глибока на 637 метрів), Ґорчія (533 м.), Верко (518 м.), та Монте Неро (500 м.). Кастре назвав цю пропасть „Мартелевою пропастю" в честь відомого дослідника-ґеольоґа Мартеля.

А. Л.

Збирайте датки і дарові книжки для заспокоєння духових потреб наших заточенців і шліть на адресу Т-ва „Просвіта" у Львові. Ринок 10 I.

З виборчого руху.

Передвиборче віче в Яричові.

Дня 25. серпня ц. р. відбулося передвиборче віче в Яричові Новому, пов. Львів. На віче прибули громадяни з Яричова Нового, Яричова Старого, Запитова, Вислобік, Ременова, Руданець, і на внесення отця Кучабського з Підлісок Великих. Крім цього було присутніх шістьох священиків із цих сіл. На віче приїхав кандидат на посла львівської округи редактор *Василь Мудрий*. Віче відчинив о. Матвій Демчук, парох Руданець і на внесення отця Кучабського з Підлісок Великих до президії вибрано одноголосно *о. Матвія Демчука* на предсідника і п. *Дацка* Тому зі Львова секретарем. Реферат про наше політичне положення та про завдання і значіння будучого парляментарного представництва виголосив редактор *Василь Мудрий* зі Львова. Після реферату забирали голос п. *Бартіш* з Роданич, *о. Кучабський В.*, *д-р К. Мельник*, *о. М Землинський*, *о. М. Демчук*, промовці вияснювали значіння соймового представництва для недержавної нації, та взивали усіх масово взяти участь у голосуванні. Після дискусії, в часі якої вияснення на всякі запити давав редактор *Василь Мудрий*, громадяни зібрані на вічу ухвалили такі резолюції:

1) Зібрані громадяни з Яричова Нового, Яричова Старого, Запитова, Вислобік, Ременова, Руданець, Кукезова, Ценерова, Борщович і Підлісок Великих — на передвиборчому вічу в Яричові Новому одобрюють всеціло політику Українського Національно-Демократичного Обєднання і висказують повне довіря Проводові УНДО.

2) Зібрані рішають одноголосно йти масово до виборів в дні 8. вересня 1935. р. Віче закінчено відспіванням національного гимну.

Віче в Пикуловичах.

Того самого дня відбулося віче в Пикуловичах, на якому ухвалено подібні резолюції, як у Яричові Новому. Предсідником віча був *о. Воронюк*, реферував ред. *Василь Мудрий*.

Передвиборча повітова нарада в Мостиськах.

В понеділок, дня 26. серпня в само полудне відбулася в Мостиськах у салі Народнього Дому повітова передвиборча нарада, в якій взяли участь делегати всіх сіл Мостищини. Нараду відкрив *о. Пшепюрський*, голова Повітового Комітету УНДО. Його вибрали присутні і провідником наради. Обширний реферат про вагу й значіння теперішніх виборів виголосив *ред. Василь Мудрий* зі Львова, кандидат на посла із львівської виборчої округи. По рефераті відбулася дискусія, в якій забирали слово численні промовці, а між ними *д-р Ломінський*, *д-р Кульчицький*, *дир. Байдала*. Всі вони доказували потребу масової участи нашого населення у виборах згідно з інструкціями і вказівками проводу УНДО. Нарада закінчилася однодушним ухваленням резолюції про масову участь у виборах і відспіванням національного гимну. В нараді взяли участь всі священики повіту.

ПРОТЕСТ В. БРИТАНІЇ ПРОТИ ПРОПАҐАНДИ КОМІНТЕРНУ.

ЛЬОНДОН, 27. 8. ПАТ.Міродатні кола запевняють, що британський амбасадор у Москві звернув увагу на діяльність пропаґанди комінтерну у В. Британії Справу пропаґанди порушено у дипльоматичних розмовах без доручення ноти.

ІТАЛІЙЦІ МАСОВО ПОКИДАЮТЬ АБІСИНІЮ. НА ПЕРЕДОДНІ ВІЙНИ.

АДДІС-АБЕБА, 27. 8. ПАТ. Відділи абісинської гвардії змінили охорону стації Діредава на шляху Джібуті-Аддіс Абеба. Італійці масово покидають столицю. Нині відїхав до Джібуті великий транспорт утікачів, між якими є багато місіонарів.

ГРЕЦІЯ ПОЗВОЛИЛА НА ПЕРЕЛЕТ ІТАЛІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ.

АТЕНИ, 26. 8. ПАТ. Преса пише, що абісинський уряд переслав до грецького уряду протест проти дозволу на перелет італійських військових літаків над Грецією. Грецький уряд відповів, що дозвіл на перелет дав згідно з міжнародніми постановами, бо Італія не веде тепер війни з ніякою державою.

—o—

ПОШЕСТЬ ШКАРЛЯТИНИ І ЧЕРВІНКИ.

ШАНГГАЙ, 27. 8. ПАТ. У полудневій частині провінції Шен-Ссі лютує пошесть шкарлятини, від якої померло понад 100 осіб. Шпиталі переповнені і тисячі осіб не можуть знайти приміщення. Лютує теж пошесть червінки. У Хсін Ґан померло на червінку кількасот дітей і кількасот мешканців у Тунг-Нінг.

—o—

НОВИНКИ

— **Звивають театр „Ріжнородностей“.** Від 1. вересня ц. р. дирекція Міських Театрів звиває театр „Ріжнородностей“. В салі „Народнього Дому“ буде уладжувати дирекція Міських Театрів час від часу тільки деякі імпрези.

— **Додаткові вступні іспити** по феріях в усіх середніх школах РШ. відбудуться в днях 2. і 3. вересня; зголошуватися в дотичних дирекціях. Початок іспиту від 8. год. рано.

— **Захоронкова семинарія РШ.** Вписи до захоронкової семинарії ГШ. приймає референтура шкіл РШ. у Львові, Словацького 14. а від 1. вересня дирекція семинарії при вул. Мохнацького 12. що дня від год. 8. рано. Вступні іспити відбудуться в днях 2. і 3. вересня від 8 год. рано. До семинарії можуть бути приняті учениці, що скінчили народню школу і мають не більше як 14—18 літ життя. (Старші за дозволом кураторії). Шкільна оплата як в державних середніх школах.

— **Опера й оперетка у Львові.** У звязку зі Східними Торгами, відбудуться в міському театрі у Львові в днях 7, 9, 11. і 13. вересня чотири виступи варшавської опери під дирекцією Мазуркевича і диригентурою Лерера. Атракцією оперових вистав буде 16-особовий балет з Варшави. Виставлені будуть „Аїда“, „Тоска“, „Ловці перел“ і „Жидівка“. Від 30. ц. м. до 7. вересня в Театрі Ріжнородностей буде гостити познанська оперетка, що гратиме оперету Легафа „Країна сміху“.

— **Тернопільський воєвода.** Дзевалтовський перевів 3-дневну інспекцію перемишлянського і бережанського повіту. По дорозі воєвода інтересувався господарським і культурним життям села, відвідуючи в кожній місцевости українські та польські культурні й освітні установи. В деяких місцевостях признав запомоги кружкам Р. Школи, чит. Просвіти і ін. Взагалі в часі своєї інспекційної подорожі признав на польські й українські цілі разом 15.000 зол. В Перемишлянах і Бережанах приймав польські та українські делеґації та взяв участь в громадянських зборах, уладжених за кандидатурами на послів: міністра Шецля і д-ра Ст. Білака.

— **Москвофіли хотять руханки.** Воєвідський уряд у Львові відкинув з формальних причин статут москвофільського руханкового т-ва „Запорожець“, що має в програмі засновувати свої філії в краю. Члени основники задумують предложити статут до затвердження вдруге, поробивши в ньому зміни.

— **Знову підкинені листи.** Відома драма б. священика с. Жидичина о. Пятачевка, якому підкинули листа з домаганням заплатити 300 зл. на бойову організацію та якого, після його переміщення до с. Піддубців, убито. Не так давно подібні листи підкинули священикам с. Теремне, з походження чехові, і с. Крупа, українцеві. Легко зрозуміти переляк цих священиків, людей спокійних і боязливих.

— **Еміграційні ошуканці.** Появилися ошуканці, що намовляють виїздити до французьких кольоній в Африці, особливо до Марока. Остерігається, щоб не вірити їхнім інформаціям, бо рекрутації робітників до Марока нема. Їхати може тільки той, хто має звідтам заклик або контракт, потверджений польською або французькою владою.

— **Термометри Цельзія.** Від 1. липня ц. р. вільно купцям продавати тільки термометри, що мають скалю Цельзія. Хто продає інші термометри, наражується на карно-адміністраційну відповідальність.

— **Львівська хроніка.** В часі Східних Торгів будуть орухомлені дві додаткові трамваєві лінії до головної брами Торгів, а саме з Гетьманських валів (знак Т) і з головного двірця (знак 11А). — У звязку з викритими недавно зловживаннями з залізничими білетами арештовано у Львові кількох залізничників. — Розалії Ротгавб вирвав якийсь злодій на вул. Леґіонів торбину з готівкою 27 зл. і залізничим білетом. —

— **Краєва хроніка.** В Лубянках Вижніх пов. Збараж арештовано війта Івана Крупу за дефравдацію 4.500 зл. на шкоду громади. — З доручення прокуратури арештовано в Рівному інкасента міського уряду Юзефа Сонка під закидом дефравдації, а у звязку з цим і урядника податкового відділу Брока, як його спільника. — В Копищах пов. Сарни Іван Мінчук зарубав сокирою свого батька, що не хотів записати йому свого маєтку.

— **Поцілував жінку і вбив.** Павло Шимко зі с. Кричиськи на Костопільщині був бідним господарем, і його жінка Юхимія після довгих сварок покинула його та перейшла до батьків. Дня 12. ц. м. Юхимія та її сусідка Уляна Кокошко пасли в лісі корови. Раптом зявився Шимко, спокійно сів біля жінки і просив її вернутися додому. Жінка згодилася й обоє на знак згоди поцілувалися. Коли дійшло до поцілунку, Кокошка відійшла від них у гущу лісу. Раптом почула страшний крик. Коли прибігла, Шимко добивав жінку палицею. Переконавшися, що вона вже мертва, пішов на постерунок і віддався в руки поліції.

— **Проказа в Бесарабії.** Біля Акерману занотовано кільканацять випадків прокази. Заражених відставлено до кольонії прокажених у Тіхілештах.

— **Смерть від малювання губ.** На одному літнищу в Бретонії занедужала нагло молода парижанка Батільон, велика красуня й королева всіх забав. Серед проявів горячки їй спухла горішня губа. В санаторії, куди її перевезли, стверджено

з неї зараження крови. Не помогли ніякі лікарські заходи і пацієнтка незабаром померла. Лікарі ствердили, що ганґрину спричинило затроєння косметичною крейдкою, тому мати небіжчиці потягла до судової відповідальности власника перфумерії, в якій куплено злощасний косметик. Подія стала голосна на цілу Францію і викликала серед жіноцтва цікаву реакцію. Розлягаються голоси за поворотом до природи. Геть зі штучними рум'янцями, геть з мальованими губами! Здоровий і свіжий вигляд француза має здобути спортом і руханкою. Коби цей здоровий голос здобув якнайширший послух серед жіноцтва.

— **Католицизм у Китаю.** Англійська статистика обчисляє, що Китай має тепер 2.702.468 зареєстрованих католиків. В порівнанні з попереднім роком показується зріст на 73.908 душ. Єрархія католицької церкви в Китаю складається з 89 єпископів і 4.014 священиків, між ними 1647 китайців.

— **Трагічна смерть шахістки.** 52-літня Аґнесса Стівенсон, англійка, що виїхала з Льондону до Варшави на шахові змагання, всіла в Познані до літака. Не звернула вона в каюті уваги на те, що пропелер уже був у руху, підійшла до нього занадто близько і впала з розторощеною головою.

— **Самогубство американської письменниці.** 75-літня Шарльота Перкінс Ґільмен, що була нащадком славної письменниці Бічер Стов, авторки „Хижина дядька Томи" зажила хльороформу, знаючи, що має смертельну недугу — рака. Вона боронила сміливо погляду, що з менту, коли людина не може вже бути корисна громадянству і рідні і стає їх тягарем, краще, коли добровільно відійде з цього світа.

— **Виноградом гноять поля.** Коли в Польщі годі позволити собі на купно винограду з причини його високої ціни, в південних краях він такий дешевий, що не оплатиться його зривати. Таке діється м. і. в Греції, де винарі не мають змоги збути свій продукт по ціні, яка оплачувала би кошти продукції. Одночасно панує між ними така нужда, що не мають апаратів до виробу вина або розинків. Тому рішили гноїти свої поля цим найблагороднішим овочем.

— **Музичний фестиваль у Празі.** Тринацятий міжнародній фестиваль новочасної музики, заповіджений первісно в Карльсбаді, відбудеться в Празі в часі від 2. до 6. вересня. Програма заповідає дві оперові вистави в „Народнім Діваллі", два орхестральні концерти, два камеральні та одна оперова вистава в німецькому театрі.

— **Політичне вбивство.** На полі під Ройтом у Тиролі знайшли тіло вбитого мужчини, якого наперед захльороформовано. Ствержено, що це Евген Ляйтермозен, націонал-соціяліст з Інсбруку, який служив в австрійськім леґіоні в Німеччині і прибув до Австрії перед двома місяцями. Ляйтермозен був на службі австрійської поліції, а хтось пробував його вхопити і тайцем доставити до Німеччини. На його тілі були сліди від ударів палицею, одначе він умер правдоподібно від затроєння хльороформом. Здогадуються, що зробили це втікачі з Австрії, які живуть у Німеччині.

— **Мода в руках Мусолінія.** Корпорація для одягових справ у Римі рішила знаціоналізувати цілий промисл, що торкається моди. Незабаром повстане в Римі спеціяльний інститут моди, фінансований державою. Інститут буде мати великі повновласти в одяговому промислі і розпічне свою діяльність від редукції конфекційних фірм. Крім того розпічне пропаґанду за матеріялами чисто італійськими та підвищить митні оплати для заграничного імпорту.

— **Ріжні вістки.** Реґент Мадярщини Горті виголосив велику промову, закликаючи мадярів до боротьби зі системою одної дитини. — В однім австрійськім селі помер 66-літній Антін Шмідт, вуйко німецького канцлера Гітлера. — В Москві занедужав на запалення легенів французький письменник Барбюс. — Комісія американського сенату для закордонних справ затвердила законопроект про невтральність Злуч. Держав на випадок війни. — У Бордо згоріла велика фабрика паперу. — Анґлія мала за минулий рік удвоє більше доходів, як витрат. — На днях була в Ленінграді така злива, що забрала деякі тротуари і вкрила водою вулиці наче ріка. — Недалеко Осльо впав військовий норвеський літак: летун і механік убиті. — Зять Мусолінія, міністр пропаґанди Чано і син Мусолінія Бруно поїхали до східної Африки. — У будинку швайцарського консуляту у Мінхені вибухла пожежа, що тягнулась 4 години; 15 пожежників ранених. — Союз єгипетських феміністок виступив з домаганням, щоб заборонити багатоженство. — У Тульоні відчули підземне тремтіння. — Грецький генерал Конділіс заявив, що вірить у швидкий поворот монархії.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН

Рай свинарів.

Коли Гомер назвав свого свинаря богоподібним, то йому очевидно й не снилося, що свинарі за пару тисяч років пізніше здобудуть свою стару гідність. Сталося це в СССР, що під кожним оглядом „догнав і перегнав" буржуазну Европу, а навіть стару Грецію. Свинар там щасливіший тепер від інших підданців Сталіна. Коли такий звичайний підданець причиниться нехотячи до появи нового нещасливого мешканця країни Совітів, то мусить платити аліменти, або згідно з новим законом сідати на рік до вязниці. Тимчасом щасливий свинар чекає нетерпеливо радісної події у свинячій родині, з нагоди якої дістає він від Совнаркому нагороду в 6 рублів, мов би він сам причинився до народження поросят. З радісним тремтінням серця зазначує він появу кожного поросяти, за перших шість дістає він по 60 копійок, за семе руб. 1.50, за восьме — 2.50, за кожне дальше — по 5 рублів — коли він утримає їх при життю два місяці. Річ це не легка, бо навіть сам високий Совнарком ствердив, що у СССР і свині жити не хочуть, здихають дійсно по свинськи, і нащадків не вміють виховати в любові до нового режіму.

І якуж гамлетівську трагедію мусить переживати кожний совітський свинар перед дилемою — вигодувати підсвинків і дістати грошеві папірці, чи заховати бараболю та іншу свинську поживу для себе з родиною та вкоротити віку свинським нащадкам? Ось де заковика!

У всякім разі совітський свинар у порівнанні з іншими підданцями у блискучій ситуації. Коли він дасть спокусити себе грішми, то й цілу господарську проблему у СССР розвяже. І справді, чого вони можуть ще більше жадати? Кожний комбайнер діставатиме згідно з засадою свинарства 60 коп. нагороди за кожні перші шість годин праці, коли за той час не попсує комбайну, 1,50 руб. за сему годину, 2,50 — за восьму годину і 5 руб. за кожну дальшу годину. Теж саме діставатиме машиніст, що за такий час не розіб'є поїзда. Такаж сама нагорода чекатиме очевидно летуна, що не зудариться з якимсь аґітаційним „Максимом Горьким", не вернеться з півдороги за браком оливи, і не втече за кордон разом з літаком. Найкраще зароблятимуть совітські дипльомати, які після заключення кожної восьмої умови про ненапад діставатимуть по 5 рублів за кожну нову умову цього роду.

Чи встигне тільки комісар'ят фінансів друкувати грошеві папірці для такої фінансової реформи? Коли ні, то перебудова держави на свинарській засаді залишиться одною з багатьох совітських утопій, а СССР залишиться і надалі раєм свинарів.

М. Данько.

ДИВОГЛЯДИ.

ЯК ЛІКУВАТИ НЕЩАСЛИВО ЗАКОХАНИХ?

У Ню Йорку закінчився великий процес проти директорки санаторії для... нещасливо закоханих. Подали на неї в суд не закохані, а потягнула до відповідальности влада. Лікувальниця любовного бацилля вживала простих способів: суґестії. Хто кохався у бльондинці, тому радила чорнявки, тим, що були закохані в худощавих жінках, вказувала на величезні духові прикмети опасистих. Директорка дивилась пацієнтам на руки, зазирала в очі, а навіть уживала спіритистичних столиків. Зате гонорарі за лікування були відповідно високі до недуги. Багато свідків, що були колись пацієнтами в цій санаторії, боронили своєї лікарки, кажучи, що вона вилікувала їх зовсім із небезпечного кохання. Але судді, тверді американські судді, що ніколи не були нещасливо закохані, засудили чудодійницю на 1 рік вязниці.

ЛЮДИ, ЩО БОЯТЬСЯ ЛАЗНІ.

Із „Красної Звезди" з 18-го ц. м. довідуємось, як секретар охотського районового виконавчого комітету Кондратєв боровся за лазню для якутів кочівників далекої півночі:

„Вибудували ми лазню, але охочих купатись не було. Довго мусіли ми переконувати, аґітувати. Врешті кілька чоловіків згодилось викупатись. Але вони не вміють навіть приготовити собі води. Коли одні миються, решта заглядає крізь вікно. Жінки довго не згоджувались, щоб увійти в лазню. Коли їх накінець переконали, вони заявили: — будемо митися, але не будемо роздягатись. Довго треба було переконувати. Мають вони одіж з оленячих шкур, обертаючи шерсть до тіла. Коли ми дали їм після купелі сорочки, то вони надягли їх на кожухи".

Із судової салі.

ТЯГАНИНА ЗА СТВЕРДЖЕННЯ ФАКТУ.

Перед 3-м-а роками звернулася Марія Клачко, селянка з Саранчук до свого пароха о. Омеляна Кордуби з проханням, щоб видати їй посвідку, що її чоловік бл. п. Ілько Клачко аж до війни жив з нею у подружій спільноті. Ця посвідка була потрібна Марії Клачко до подання, щоб скарбова влада признала їй вдовину ренту. о. О. Кордуба не був перед війною парохом Саранчук, але спираючись на метрикальних книгах і зізнаннях старших людей із Саранчук, що Марія Клачко не одержала судової сепарації і тільки через ворожнечу родичів мужа перейшла до хати свого брата, який мешкав у сусідстві, але далі вдержувала подружу спільноту із своїм чоловіком, що мешкав або в хаті своїх родичів, або разом зі своєю жінкою, — видав Марії К. бажану посвідку.

У звязку з цим прокуратура окружного суду в Бережанах виготовила проти о. О. Кордуби як головного обвинуваченого і деяких селян зі Саранчук та Бережан акт обвинувачення за провину зі статтей 287. і 290 (потверджування в документі неправди і придбання матеріяльної користи) к. з.

На днях відбулася перед окружним судом у Бережанах розправа, яка виявила повну невинність о. Кордуби. Тому трибунал увільнив о. Кордубу від усіх закинених йому вчинків. Одночасно увільнив теж дальших обвинувачених. Трибуналові проводив суддя д-р Суровяк, вотували судді Польни і Вархол.

Боронив о. О. Кордубу адв. *д-р Володимир Гриневич* з Бережан.

Про згадану вище справу помістив недавно, не чекаючи на вислід розправи, тенденційно насвітлені новинки львівський „Век Нови". Увільняючий присуд окружного суду в Бережанах заявий уже раз доказує, як часто надто скорі й непровірені інформації деяких польських часописів, кривдять зовсім невинних людей.

——o——

СПОРТ.

ЗАПОРІЖСЬКІ ІГРИЩА І ЇХ ПРОГРАМА.

Комунікат.

Запоріжські Ігрища відбудуться в днях **16. до 22. вересня**. Спортова Рада У. С. Є. пересунула речинець Запоріжських Ігрищ на 16. до 22. вересня ц. р. з причини заборони адмін. влади. Подаємо точну програму:

16. вересня, понеділок, год. 16. на площі Сокола Батька: Святочне отворення XI. Запоріжських Ігрищ.

Понеділок, 16. 9., год. 9. рано і 17.30: Легкоатлетичні змагання.

Вівторок, 17. 9., год. 9. рано і 15. попол., площа С.-Б.: Легка атлетика.

Середа, 18. 9., год. 16.30, на ставі „Світезь": Плавацькі змагання.

Четвер, 19. 9., год. 16.30 на ставі „Світезь": Плавацькі змагання.

Ситківкові змагання в днях 19., 20. і 21. вересня пополудні і 22 вересня рано.

Спортові гри 19. 9. рано, 20. 9. рано й пополудні, 21. 9. рано.

Пятизмаг жінок і мужчин: 20. 9. год. 17, 21. 9. год 16, пл. С.-Б.

Наколесний біг на трасі Львів-Стрий-Львів у дні 22. 9. Старт год. 9. рано біля площі С-Б. Півметок у Стрию около 12. год., мета у Львові на площі С-Б. ок. год. 16.

Каюкові змагання для двоособових осад у неділю 22. вересня на Дністрі на трасі Розвадів-Букавина.

*

В суботу 31. серпня в год. 14.30 на ставі „Світезь" у Львові відбудуться міжклюбові плавацькі змагання з таких конкуренціях: 100 м. ст. дов. мужчин, 50 м. ст. дов. юнорів, 500 м. ст. клас. мужчин, 50 м. ст. дов. жінок, 50 м. ст. дов. початкуючі, 100 м. клас. юнорів, 100 м. горілиць, 50 м. клас. початкуючі, 500 м. ст. дов., 50 м. горілиць початкуючі, 100 м. ст. клас. мужчин, 50 м. ст. клас жінок, 4 × 50 гінці.

Спортовці, що вибрали із проб за Відзнаку Справності плавання, зголосяться в год. 14 у провідника змагань.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК, орган лікарської комісії Наук. Тов. ім. Шевченка і Українського Лікарського Товариства у Львові. Львів, дня 1. липня 1935. Р. XIII. Ч. 3. Зміст: Я. Шматера-Коzажова: Еманація раду як патогенний і лікувальний чинник. — Б. Питлик: Сифіліс на Гуцульщині. — О. Маланюк: До біофізики коротких хвиль. — V. Зїзд українських природників і лікарів. — Загальні Збори „Народньої Лічниці". — Хроніка сходин У. Л. Т. З медичної преси. — Новинки.

ПРАКТИЧНИЙ ПОРАДНИК для українських ремісників. Львів, 15. серпня 1935.

ДА ЗЛУЧЕНЬНЯ, беларуская рэлігійная часопісь. Вільня, жнівень—верасень 1935. Г. IV. Но. 8—9.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Середа, 28. VIII. год. 8. веч. „Чоловік 100.000“.

Четвер, 29. VIII. нечинний.

Кіна.

АДРІЯ: „Син Конг-Конга“ і „Лови на тигра“.

АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія“.

АТЛЯНТИК: „Тигр Пацифіку“.

ВАНДА: „Жінка під контролею“ і „Година з тобою“.

ГРАЖИНА: „Віва Віля!“

КАСІНО: „Вулиця шаління“, „Коли забави будеться“ та звуковий тижневик.

КОЛІСЕЙ: Нечинне.

КОПЕРНИК: „Тунель“ (на осн. повісти Берн. Келермана).

МАРУСЕНЬКА: „Тунель“ (на осн. повісти Берн. Келермана).

МІРАЖ: „Велика княжна Олександра“, „Одна ніч для тебе“.

МУЗА: „Великий грач“, „Щастя на вулиці“.

ПАКС: Нечинне.

ПАЛЯС: „Світ із уяви“.

ПАН: „Мальована заслона“ (Ґрета Ґарбо).

РАЙ: „Тарзанове кохання“ (з Джонні Вайсмілер).

СВІТ: Нечинне.

СОНЦЕ: „Незнайомий з телефону“, „Герой Арізони“.

СТИЛЕВЕ: „Місто під тевором“ і ревія „На хвилі сміху“.

УТІХА: „Местник прерії“ та ревія.

ХИМЕРА: „Бабуня“ (фільма з життя курінів плем. Банту).

Закордонне радіо.

Середа, 28. серпня 1935.

Віденьс (506,8) 12.00, 13.10, 22.10 Концерт, 17.30 Зіберові твори (Фукар басбаритон) 19.10 На дансінгу, симф. орх. **Прага** (470,2) 16.30 Концерт військ. орх., 20.20 Спів. **Париж** (1648) 12.15 Вок.-муз. концерт, 20.00 Вок. концерт (у прогр. російські пісні), 20.45 „Брітанікус“ траг. Расіна. **Атльона** (531) 19.15 Концерт орх., спів. **Білгород** (437,3) 13.15 Нар. пісні, 20.00 Соната ч. 3. Ґріґа. **Берлін** (356,7) 14.15 Легка музика, 20.45 Орх. концерт. **Кенігсвустергавзен** (1571) 19.00 Легка двофорт. музика. **Ляйпціґ** (382,2) 13.15 Концерт, 18.35 Вес вок.-муз. авд. **Мінхен** (405,4) 16.10 Твори Р. Штравса, 19.20 Весела пляж. авд. **Будапешт** (550,5) 17.00 Мад. нар. пісні, 22.30 Смичк. квартет, 23.30 Циг. музика. **Міляно** (221,5) 11.30 Популярна музика, 20.40 „Ля Гібелліна“ оп. Бінихія. **Рим** (420,8) 16.05 Концерт квінтету, 22.15 Танк. музика.

Четвер, 29. серпня 1935.

Відень (506,8)) 12.00, 13.10 Концерт, 20.10 Популярна віденська музика, спів, 22.25 Сонати на скр. і форт. **Брно** (325,4) 18.00 Суч. пісні, 18.45 Рос. пісні. **Кошиці** (259,1) 18.55 Сп. ресіталь. **Прага** (470.2) 11.05, 21.45 Концерт, 22.35 Сальон. муз. **Париж** (1648) 12.15, 20.45 Камер. музика **Атльона** (437,3) 19.30 Муз.-вок. концерт. **Білгород** (437,3) 16.20, 22.30 Пісні. **Берлін** (356,7) 14.15 Вес. мельодії, 16.00 Твори суч. композиторів, 16.30 Солісти, 19.20 Шопенівський концерт. **Кенігсвустегавзен** (1571) 12.00 Музика вполудне, 21.00 Симф. концерт. **Ляйпціґ** (382,2) 20.00 „Севільський цирульник“ оп. Росінія. **Мінхен** (405,4) 16.10 Твори на флет і форт. Т. Блюмера. **Ленінград** (1224) 18.00 „Горіхохрусталка“ фраґм. Чайковського. **Будапешт** (120.5) 17.30 Спів. ресіталь Аранки Странської, 18.30 Квінтет, 21.45 Циг. муз., **Міляно** (221,1) 11.30 Орхестра, 17.05 Спів, 20.45 Військ. орх. **Рим** (420,8) 17.05 Вок.-інстр. концерт, 20.40 Вечір опер.

Львівське радіо.

Середа, 28. серпня 1935.

6.30 Ранішня авд., 8.25 Практ. вказівки, 11.57 Сиґнал часу, 12.03 Метеорольоґ. вістки. 12.05 Полудн. денник, 12.15 Концерт симф. орх., 13.00 Хвилинка для жінок, 13.05 Арії та пісні з гр. пл., 15.15 Біржа, 15.25 Експорт, 15.30 Сальон. муз., 16.00 Гутірка для жінок: Вертаємося до міста, 16.15 Танк. муз. з гр. пл., 16.50 „Із оповідача“ Каз. Ґлінського, 17.00 Спів, 17.25 Скрипковий ресіталь у супр. форт., 18.00 „Сірий капелюх“ вес. скеч Фр. Мольнара, 18.15 Міш. хор, 18.30 „Видра“ виїмки із „Спогадів“ Хриз. Пасека, 18.40 Сільва рерум. мист. життя, 18.45 Вояцькі пісоньки в вик. Юрандового хору з гр. пл., 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Літак і бальон бачені зі землі, 20.00 Літер. читання. 20.10 Легка музика з гр. пл., 20.45 Веч. денник, 20.55 З давньої та суч. Польщі, 21.00 Шопенівський концерт. 21.30 Світ сміється — огляд закорд. гумору, 21.40 Пісні в супр. форт., 22.00 Спорт. інтерв'ю, 22.10. 23.05 Мала орх.

Четвер, 29. серпня 1935.

6.30 Раніщня авд., 6.33. 6.36 Руханка, .50 Музика з гр. пл.; у перерві ок. 7.20 Ранішній денник. Спорт.-тур. гутірка; .25 Практ. вказівки; 11.57 Сиґнал часу; 12.03 Метеорольоґ. вістки, 12.05 Полудн. денник; 12.15 Симф. музика з гр. плит; 13.00 Хвилинка для жінок; 13.05 Форт. твори; 13.30 Легка музика з гр. плит; 15.15 Біржа; 15.25 Експорт; 15.30 Камер. музика; 16.00 Казка про лісового дідуся — авд. для мол. дітей; 16.15 Пісоньки з гр. пл.; 16.30 Соната е-моль Брамса на віольонч. і форт.; 17.00 Концерт орх., спів; 18.00 Про видавництва шлеського інституту; 18.10 Вірш І. Каспровича; 18.15 Вся Польща співає, 18.30 Місто між двома ріками (Камінка Стр.); 18.40 Сільва рерум, мист. життя; 18.45 Сп. ресіталь К. Інасінської (мецосопр.); 19.05 Програма на найбл. день; 19.15 Реклям. концерт, 19.30 Популярна музика з гр. пл.; 19.50 Акт. гутірка; 20.00 Театральний прапор (Станиславівськ. театр і його мандрівка): 20.10 Концерт малої орх., спів, 20.45 Веч. денник; 20.55 З давньої та суч. Польщі; 21.00 Скрипковий концерт; 21.30 Театр Уяви: „Ворог музики“ оп. Жене; 22.00 Трансм. з Трієсту з першої подорожі кораблем „Пілсудський“; 22.30, 22.35 Спорт. вістки; 22.40 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.24—5.27 зол.

Нім. марка 1·74—1·78, фр. франки 34·85—35·00, шв. франки 172·50—173·00, фунти стерлінґи 26·15—26·25, австр. шілінґи 100·00 — 103, чеські корони 20·25—21·75, рум. леї 28·50—29·50, ліри 38·50—41·00.

Золото: Доляри 9.03·50—9·08, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·00—82·75, Корони 36·20—36·80, Рублі 4·60 — 4·70. 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Преміївки.

Долярівки 52·50 — 54·00, Інвестиційна 106·00—108·00, Будівельна 41·25—43·00.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·50—45·00, 5 проц. дол. Б. Г. 53·00—54·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 41·50—43·00, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 44·50—46·00, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 50·50—52·00, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від до	від до
Пшениця од. з 1935	14·25—14·50	15.75—16·00
Пшениця зб. з 1935	13·00—13·25	14·75—15·00
Жито однопіле	9·50— 9·75	11·00—11·25
Жито збірне	9·25— 9·50	10·75—11·00
Горох польовий	17·00—20·00	
Ріпак літній	27·00—28.00	
Ріпак озимий	31·00—32.00	
Макухи льняні	13·50—14·00	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 27-го серпня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кґ. масла десерового бльокового без опаковання . .	2·50 зол.
1 кґ. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.54·50 „
1 кґ. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням дає зачет по . . .	2·60 „
1 л. молока	0·13 „
1 л. сметани	0·65 „
1 к. яєць	3·00—3·20 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко слаба.

Маслосоюз повідомляє, що від 27 VIII ц. р. платить своїм доставцям за 1 кґ. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 80 дкг.	за 1 кг.	0·80 зол.
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „

Птицю приймає в кількости визначеного приділу для кожного свого доставця.

ОПОВІСТКИ.

Маґістри фарм. Наталія з Лебедовичів і Константин Медвідські складають 20 зол. на Рідну Школу замісць повідомлень про своє вінчання.

Реколекції. Заходами Окр. відділу Т-ва св. Андрея в Стрию відбудуться реколекції для духовенства в Гребенові в священичій санаторії під проводом Впр. о. Руля, духовника гр. кат. дух. Семинарії у Львові. Реколекції зачнуться в понеділок 9. вересня ц. р. наукою в год. 8. вечір, а закінчаться рано в суботу 14. вересня св. Причастієм. Оплата за ввесь час 12. зол. Постіль треба привезти зі собою. Тому, що в Санаторії є обмежене число місць (для 40 осіб) просимо зголосити свою участь до дня 5. вересня на адресу: о. Иосиф Савицький, Гребенів, Кінашівка, щоби знайти приміщення по сусідніх пансіонах. 224

Права державних шкіл дістала жіноча гімн. СС. Василіянок у Львові, вул. Длуґоша 17а, рішенням Міністерства з дня 13. червня 1935 р. Nr. II./S. 1957/35. Подаючи це до відома українського громадянства, заявляє Управа ґімназії, що без ніякої трудности прийме ті учениці, які здали вступний іспит до І. кл. мужеської державної ґімназії, а неприйнято їх з браку місця. Оплата за науку така сама, як у державній ґімназії. Учениці; які з важних причин не зголосилися до вступного іспиту до І. кл. перед вакаціями, можуть здавати за дозволом шкільної влади по вакаціях. **Вступні іспити до кл. I—III. нов. типу, VI —VII. ґум. і VI—VIII. клясичної відбудуться 3. вересня 1935.** в год. 8-ій рано. — За Управу: **о. В. Лицуняк.** 206 3—3

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10